

LEKCE 75: KNIHA ŽALMŮ

Biblický text k lekci: kniha Žalmů, vybrané Žalmy (viz níže)

Cíle lekce:

- dítě umí zařadit knihu Žalmů mezi tzv. spisy (dle židovské tradice) a mezi mudroslovnou literaturu
- dítě jmenuje některé pisatele Žalmů
- dítě dokáže vlastními slovy říct, co to je žalm a uvést příklady druhů žalmů (děkovné, oslavné...)
- dítě ví, že i ono může tvořit žalmy (žalmem může být modlitba, píseň)
- dítě jmenuje některé nejznámější žalmy
- dítě chápe žalmy jako prostředek vyjadřování toho, co člověk cítí a vnímá v nitru Pánu Bohu

Klíčové verše:

Žalm 1,1: „Blaze muži, který se neřídí radami svévolníků, který nestojí na cestě hříšných, který nesedává s posměvači, nýbrž si oblíbil Hospodinův zákon, nad jeho zákonem rozjímá ve dne i v noci. Je jako strom zasazený u tekoucí vody, který dává své ovoce v pravý čas, jemuž listí neuvadá. Vše, co podnikne, se zdaří.“

Žalm 23,1: „Hospodin je můj pastýř, nebudu mít nedostatek“.

Žalm 51,12: „Stvoř mi, Bože, čisté srdce, obnov v mém nitru pevného ducha.“

Žalm 91,1: „Kdo v úkrytu Nejvyššího bydlí, přečká noc ve stínu Všemocného.“

Žalm 103,2: „Dobrořeč, má duše, Hospodinu, nezapomínej na žádné jeho dobrodiní!“

Žalm 118,8: „Lépe utíkat se k Hospodinu než doufat v člověka.“

Biblická fakta:

Žalmy jsou nejdelší knihou Starého Zákona co do počtu kapitol – obsahují 150 kapitol (Žalmů).
Žalmy patří do skupiny knih, kterým se říká mudroslovná literatura (knihy o moudrosti).
Žalmy jsou písně (chvalozpěvy), jak radostné, tak smutné a vyjadřují to, co člověk říká Pánu Bohu. Žalmy jsou vlastně modlitbami, člověk prostřednictvím Žalmů říká to, co je v jeho nitru Bohu.
Kniha Žalmů je rozdělena do pěti menších knih (máme pět knih Žalmů) 1. kniha – Žalm 1-41 = Davidovy žalmy 2. kniha – Žalm 42-72 = žalmy synů Koráchových, jeden žalm Asafův a Davidovy žalmy 3. kniha – Žalm 73-89 - Asafovy žalmy, žalmy synů Koráchových a jeden Davidův žalm 4. kniha – Žalm 90-106 = modlitby Mojžíše, žalmy o Hospodinově království a žalmy, které jsou připisovány Davidovi 5. kniha – Žalm 107-150 = Davidovy Žalmy, písně o Božím zákoně, poutní písně
Mezi pisatele Žalmů patřil hlavně král David, dalšími autory byli např. Šalomoun, Mojžíš, Jeremjáš Asaf, Korachovci, Ethan
Žalmy sledují určitá témata Žalmy vyučovací - např. Žalm 1, 19 nebo 39 Žalmy vyjadřující chválu - např. Žalm 8, 29 nebo 100 Žalmy děkovné - např. Žalm 30, 65, 103 nebo 107 Žalmy vyznávající (činění pokání) - např. Žalm 6, 32, 51 nebo 130 Žalmy vyjadřující důvěru v Hospodina - např. Žalm 3, 27, 46, 62 nebo 86 Žalmy o lidském soužení a útisku - např. Žalm 4, 13, 55, 64 nebo 88 Žalmy o naději: např. Žalm 42, 63, 84 nebo 137 Žalmy historické: např. Žalm 78, 105, 106

Žalmy prorocké o Pánu Ježíši (tzv. mesiášské žalmy): 2, 16, 22, 24, 40, 45, 68, 69, 72, 97, 110 a 118

Některé důležité a známé Žalmy:

Žalm 1 - Blaze muži, který následuje Hospodina

Žalm 22 - Bože můj, proč jsi mně opustil (žalm o Kristově utrpení na kříži)

Žalm 23 - Hospodin je můj pastýř (o tom, že Bůh nás provází všude)

Žalm 51 - Bože, smiluj se nade mnou (o vyznávání hříchů)

Žalm 91 - Kdo v úkrytu Nejvyššího bydlí (o Boží moci a ochraně)

Žalm 103 - Dobrořeč, má duše, Hospodinu (o vzdávání chvály Bohu)

Žalm 119 - Blaze těm, kdo vedou bezúhonný život (o vlivu Božího zákona na lidský život)

Žalm 136 - Chválu vzdejte Hospodinu, protože je dobrý (o vzdávání chvály Bohu za jeho dobrotu)

Žalm 150 - Chvalte Boha (o různých způsobech chvály Boha)

U Žalmů se často používaly hudební nástroje jak trubka, harfa, lyra, tamburína, flétna nebo činely.

Pro zvědavé:

- nejkratší Žalm je 117. a má pouze 2 verše
- naproti tomu nejdelší Žalm je 119 a má 176 veršů
- Žalm 118,8 je prostředním veršem celé Bible

Myšlenky k 75. lekci (aplikace):

- Žalmy jsou velmi různorodou knihou, dotýkají řady témat jako je Boží stvoření, uctívání Boha, hřích, zlo, války, pronásledování, radost, soud, spravedlnost, příchod Krista – žalmy jsou pestrá knihou, stejně jako je pestrý náš život
- 65 knih z celkových 66 knih Bible hovoří o tom, jak Bůh mluví k člověku, ale Žalmy jsou jedinou knihou, která popisuje, jak mluví člověk k Bohu
- písně jsou jedním ze způsobů, jak vyjádřit to, co prožíváme, jsou blízké mnoha lidem, umožňují dát navenek to, co prožívá člověk uvnitř
- jako lidé máme vnitřního člověka (duši a ducha), který se může projevat také písní anebo slovy – modlitbou (rozhovor s Bohem)
- Pánu Bohu můžeme říct cokoli – můžeme si mu stěžovat, křičet, volat, když prožíváme utrpení a starosti, můžeme naopak jásat a radovat se, když prožíváme dobré věci, můžeme Bohu také děkovat a prosit ho za cokoli
- když si přečteme přibližně jednou za dva dny jeden Žalm, můžeme přečíst knihu Žalmů každý rok jednou
- David, jako nejčastější pisatel knihy Žalmů, byl nazván mužem podle Božího srdce, měl s Pánem Bohem velmi úzký vztah, mluvil s ním, vyléval mu své srdce – o to Bohu jde, abychom s ním mluvili
- někdy je vhodné a dobré si zapisovat své modlitby – vytvářet si takovou vlastní sbírku žalmů – proseb, chval a díkůvzdání Bohu
- Žalmy zachycují bezprostřední vztah člověka k Pánu Bohu – i my můžeme s Pánem Bohem mluvit bezprostředně, nemusíme si před ním na nic hrát, můžeme mu říct nebo i vyzpívat vše co cítíme, co si myslíme, co vnímáme – ON je vždy připraven nám naslouchat

Souvislost s Novým zákonem: Vzdávání chvály Bohu (Římanům 15,5-11)

„Bůh trpělivosti a povzbuzení ať vám dá, abyste jedni i druzí stejně smýšleli po příkladu Krista Ježíše, a tak svorně jedněmi ústy slavili Boha a Otce našeho Pána Ježíše Krista. Proto přijímejte jeden druhého, tak jako Kristus k slávě Boží přijal vás. Chci říci: Kristus se stal služebníkem židů, aby ukázal Boží věrnost a potvrdil sliby dané otcům a pohanské národy, aby slavily Boha za jeho slitování, jak je psáno: ‚Proto vzdám tobě chválu mezi národy a jménu tvému žalmy zpívati budu.‘ A dále je řečeno: ‚Radujte se,

pohané, spolu s jeho lidem.‘ A opět: ‚Chvalte Hospodina, všichni národové, a vzdej mu chválu, lid všech zemí.‘

Díky oběti Ježíš Krista i my, pohané, jsme mohli získat přístup k Bohu a on nás skrze Ježíše přijímá za své milované děti. Můžeme proto Pána Boha chválit. Chvála je zcela svobodným projevem člověka, který poznal Pána Boha, má z toho vztahu radost a tu vyjadřuje pomocí písně, hudby, tance, nebo i jen slovy (modlitba). Vyjadřuje tím svůj vztah k Pánu Bohu. Proto, abychom mohli Bohu vzdávat chválu, nepotřebujeme mít perfektní hlas, ale důležitá je upřímnost. Chvála je něco, čím vyjadřujeme svůj vztah k Pánu Bohu, že ho máme rádi, že jsme vděční za to, co pro nás udělal, že nás miluje. Jsou ale i chvíle, kdy máme potřebu Bohu říct a možná i vykřičet svá trápení. I to je možné a Bůh je připraven nám naslouchat. Žalmy mohou být pro nás inspirací k tomu, abychom s Bohem mluvili o stavu našeho nitra.

Náměty pro činnosti s dětmi:

1. Hudební nástroje – motiv toho, že k Žalmům se používaly hudební nástroje. Úkolem dítěte je za 3 minuty napsat co nejvíce druhů hudebních nástrojů. Obměna: obrázky hudebních nástrojů je možno schovat po místnosti.

2. Ubírání židlí – motiv hudby při Žalmech. Ze židlí uděláme kruh, židlí je o 1 méně než dětí. Vedoucí hraje na hudební nástroj (kytaru, klavír apod.) a v jednu chvíli přestane. Když hudba dozní, dítě si okamžitě musí sednout. Na koho židle nezbyde, vypadává. Pak se ubere další jedna židle.

3. Recitace (zpěv) vybraného Žalmu – dítě si vybere některý Žalm dle vlastního výběru a jeho úkolem je tento Žalm dle vlastní fantazie zaranžovat (recitačně, hudebně) - může si k tomu „vyrobit“ různé nástroje. Pak každé dítě představuje vlastní tvorbu a ostatní hodnotí (body 1-5). Vedoucí hodnotí dvojnásobným počtem bodů.

4. Klavírní figura – motiv doprovodu Žalmů hudebním nástrojem. Vedoucí zahraje krátkou figuru na klavír (klávesy) a úkolem dítěte ji je zaznamenat. Zaznamenává se výška tónu (vyšší x nižší = naznačením pozice na papíře vysoký tón nahoře, nízký dole, prostřední tóny někde uprostřed) a délka tónu (krátký x dlouhý = tečka x čárka). Začínáme jednoduchými (krátkými) figurami a postupně je ztěžujeme. Obměna: lze pouze vytleskávat rytmus.

5. Tvorba vlastního Žalmu – úkolem dítěte je napsat vlastní Žalm, který se bude rýmovat a který bude mít za cíl oslavit Boha a poděkovat mu (žalm oslavný/děkovný). Musí obsahovat minimálně jednu sloku o 4 verších (řádcích).

6. Dlouhé troubení – motiv trubky užívané u Žalmů. Dítě má za úkol co nejdéle na jeden nádech „troubit“ na trubku (lze buď na flétnu, nebo přímo nějakou trubku, či jen vyrobit trubku z papíru). Komu se podaří udržet zvuk nejdéle?